

Ledpunktion på barn

Sammanfattning

Rutinen beskriver tillvägagångssätt vid ledpunktion på barn, uppdukning av bricka, läkemedel samt procedur.

Förutsättningar

Leder punkteras av diagnostiska eller terapeutiska skäl. Aspiration av ledvätska ger möjlighet till diagnostisk ledvätskeanalys. Tappning kan också lindra smärta och rörelseinskränkning orsakad av ökad mängd ledvätska. Behandling sker genom kortisoninjektion intraartikulärt.

Ledpunktion är kontraindicerat om infekterade hudskador finns i närheten av insticksstället. Kortisoninjektion är kontraindicerat vid ledsvullnad orsakad av borreliainfektion/septisk artrit.

Ortoped ska alltid kontaktas vid minsta misstanke om septisk artrit.

För mer information se sjukhusövergripande riktlinje [Akut smärta och smärtrelaterad oro hos barn och ungdomar, SÄS.](#)

Genomförande

Uppdukning av bricka

Hör efter vilka och antal leder som ska punkteras.

- Sterila dukar.
- Omläggningsset.
- Sterila kompresser.
- Klorhexidinsprit 5mg/ml.
- Sterila handskar.
- Rosa uppdragningskanyler.
- Sprutor: 1 ml (fingrar), 2 ml, 5 ml, 10 ml.
- Kanyler till punktion:
 - lokalbedövning: tunn ljusgrå kanyl
 - knäleder punkteras med svart kanyl (0,70 x 50 mm)
 - fot-, hand- och armbågsleder punkteras med blå kanyl (0,60 x 25 mm)
 - Fingrar och tåleder punkteras med grå kanyl (0,40 x 20 mm)
- Sterilt förband (Cosmopore).
- Elastisk binda (bred och fast). Häfta för att fästa bindan.
- Filt/kudde/handduk att rulla ihop och lägga under led som ska punkteras.

Läkemedel

- Bedövnings plåster/kräm, appliceras 2 timmar innan vid punktionsområdet på aktuell led.
- Alvedon, högdosering enligt läkarordination i Melior (2 timmar innan).
- Oxynorm 1 mg/ml oral lösning som premedicinering.
- NSAID, högdosering enligt läkarordination i Melior (2 timmar innan). OBS! Fråga först om patienten står på regelbunden medicinering.
- Xylocain 10 mg/ml buffrad som lokalbedövning.
- Trica, 20 mg/ml (knä-, hand-, armbågs- och fotleder) omskakas väl före användning.
- Xylocain, 10 mg/ml (utan konserveringsmedel) injiceras när punktionsnålen dras ut så kortisonet inte stannar kvar i stickkanalen, vilket annars kan ge upphov till hudatrofi.
- Natriumbicarbonat för buffring av Xylocain.
- Depo-Medrol, 4 mg/ml (eventuellt med lidocain enligt läkarordination) till mindre leder, omskakas väl före användning.

Rekommenderad premedicinering inför LP/ledpunktion

Maxilene < 1 år ½ timme
> 1 år > ½ timme

Lidokain/Prilokainkräm: 1 timme om < 1 år
(Emla/Tapin) 2 timmar om > 1 år

Paracetamol	1-2 timmar innan	20 mg/kg om < 2 månader
	1-2 timmar innan	25-30 mg/kg om > 2 månader

Ibuprofen	1-2 timmar innan	10 mg/kg om > 3 månader
-----------	------------------	-------------------------

Eventuellt Oxynorm	30-60 minuter innan	0,1-0,2 mg/kg om > 3 månader
--------------------	---------------------	------------------------------

Procedur

- Överväg lustgassedering, eventuellt oxynorm oral lösning 1 mg/ml 0,1 - 0,2 mg/kg, eventuellt Midazolamrus eller narkos.
- Sällan (litet barn, många leder) behövs narkos.
- Tvätta sterilt.
- Bedöva med Xylocain 10 mg/ml buffrad.
- Ledvätska aspireras:
Om odling av ledvätska, sterilt odlingsrör. Remiss till Mikrobiologen.
Om analys av celler i ledvätska -EDTA-rör (vacutainer-teknik kan användas), remiss 4.
- Sterilt förband – ska sitta på i 24 timmar. Undvik att förbandet blir blött.
- Vid kortisoninjektion behövs elastisk binda att linda knä- och handleder. Detta för att påminna patienten om total avlastning i 24 timmar så att kortisonet stannar kvar i leden. Därefter undvika hård belastning (träning, gymnastik) i ytterligare 24 timmar. Sedan fri mobilisering.
- Avlastning rekommenderas efter kortisoninjektion. (Vid diagnostik punktion behövs ingen avlastning).

Kryckor

Eventuell rullstol efter kortisoninjektion (till exempel om två knäleder eller hand- och knäled).

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Rebecca Rupöder, överläkare, barn- och ungdomskliniken, SÄS

Fastställt av

Eija Hägg, verksamhetschef, barn- och ungdomskliniken, SÄS

Nyckelord

ledpunktion, ledvätska, kortisoninjektion